

BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY 2023

BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY 2023

Petr Fiala
předseda vlády České republiky

Úvodní slovo předsedy vlády

Vážení spoluobčané,

po osmi letech Vám vláda předkládá novou Bezpečnostní strategii. Více než kdy dříve se v ní obrací nejen ke všem stupňům veřejné správy, ale i k občanské společnosti a každému jednotlivci. Obrací se také k Parlamentu, jehož úloha v oblasti zajištění bezpečnosti naší země je nezastupitelná. Bez široce sdíleného povědomí a ochoty všech se na zajištění bezpečnosti podílet totiž nelze naše bezpečnostní zájmy plně ochránit.

Předkládaná Bezpečnostní strategie je nebývale otevřená v pojmenování zdrojů hrozeb i jejich pronikání do nejrůznějších aspektů našeho života. Vychází přitom z přesvědčení, že jen při vědomí reálnosti a široké provázanosti bezpečnostních hrozeb můžeme činit dobrá strategická i každodenní rozhodnutí. Samozřejmě porozumění bezpečnostnímu prostředí činí naši společnost odolnější.

Předkládaný dokument nezastírá, že mezinárodní bezpečnostní prostředí se dále zhoršuje. Ruskou válečnou agresi proti Ukrajině neredukuje jen na boj o svrchovanost a územní celistvost Ukrajiny, ale zasazuje ji do kontextu ohrožení mezinárodního řádu jako celku. Pokud Západ ve své odpovědnosti vůči ochraně tohoto řádu selže, otevře tím dveře dalším, potenciálně ještě ničivějším konfliktům.

Bezpečnostní strategie poukazuje na to, že vnější hrozby, ale i rizika vyplývající ze změny klimatu bezprostředně dopadají na naši vnitřní bezpečnost. Jejich účinek je násoben překotným vývojem technologií, kybernetického a informačního prostoru i ekonomickými závislostmi.

Ukotvení Česka v mezinárodních vztazích, výstavba a rozvoj ozbrojených sil a její odpovídající financování, zajištění ekonomické, kybernetické i environmentální bezpečnosti nebo budování odolného systému a společnosti – to vše jsou oblasti, které vyžadují dlouhodobé, strategické a vzájemně propojené přístupy. Věřím, že nová Bezpečnostní strategie bude pro toto komplexní pojetí bezpečnosti dobrým východiskem.

Vážení spoluobčané, předkládám Vám realistický dokument, z něž vyplývá, že příslib brzkých lepších časů není samozřejmý. Rozumím tomu, že někteří z Vás mohou mít odlišný pohled na bezpečnostní hrozby, zájmy a priority jinak než vláda. Budu velmi rád, pokud Vás Bezpečnostní strategie povzbudí k zamyšlení a zájmu o naši společnou bezpečnost.

Jan Lipavský
ministr zahraničních věcí České republiky

Předmluva ministra zahraničních věcí

Vážené spoluobčanky, vážení spoluobčané,

právě držíte v rukou Bezpečnostní strategii České republiky, dokument, který ve svém samotném úvodu říká, že Česko není v bezpečí. Zároveň v 130 odstavcích přináší komplexní návod na to, jak naši bezpečnost zajistit můžeme.

Aby Česko dokázalo úspěšně čelit nepřátelskému působení v kybernetické, informační, ekonomické, zpravodajské oblasti. Aby dokázalo čelit hrozbě, že se stane součástí ozbrojeného konfliktu. Aby dokázalo být připraveno na řešení mimořádných událostí způsobených změnou klimatu nebo jinými mimořádnými antropogenními událostmi. Abychom tohoto dosáhli, musí se na zajištění bezpečnosti Česka podílet celá společnost. Státní instituce, samospráva, občanská společnost i jednotlivci.

Strategie také připomíná, že do bezpečnosti je potřeba investovat. Dostatečnými výdaji na obranu i diplomacii, která je nedílnou součástí bezpečnostního systému. Většina významných hrozeb, a to i těch, které ohrožují vnitřní bezpečnost naší země, totiž pochází právě z vnějšího prostředí. A je to právě diplomacie, která upozorňuje na rizikový vývoj v zahraničí, dlouhodobě formuje prostředí příznivé pro prosazování našich bezpečnostních zájmů a buduje spojenecké a partnerské vazby, které jsou pro středně velkou zemi jakou Česko nezbytné a neocenitelné.

Rád bych na tomto místě poděkoval kolegyním a kolegům z Ministerstva zahraničních věcí i všech dalších rezortů, kteří k přípravě nové Bezpečnostní strategie Česka přistoupili odpovědně a společně popsali všechny aspekty našeho komplexního bezpečnostního prostředí. Rád bych poděkoval i panu premiérovi, členům vlády a dalším ústavním činitelům za politickou odvahu přistoupit k současným hrozbám a výzvám s otevřeností, která při tvorbě strategických dokumentů v Česku nebývá zvykem.

Děkuji též Vám, občankám a občanům, že jste připraveni Bezpečnostní strategii naslouchat a naplňovat ji s vážností, která jí náleží.

Obsah

Úvodní slovo předsedy vlády.....	1
Úvodní slovo ministra zahraničních věcí	3
Hlavní sdělení Bezpečnostní strategie České republiky	6
I. Úvod.....	8
II. Východiska bezpečnostní politiky České republiky	9
III. Bezpečnostní zájmy České republiky	11
IV. Bezpečnostní prostředí	13
Charakteristika bezpečnostního prostředí	13
Bezpečnostní hrozby a zdroje nestability.....	14
V. Strategie prosazování bezpečnostních zájmů České republiky	19
Kolektivní rozměr zajištění obrany a bezpečnosti	20
Zahraniční politika a diplomacie.....	22
Strategie prevence a potlačování hrozeb ekonomické bezpečnosti	24
VI. Oblasti strategické pozornosti	24
Postavení Česka v mezinárodních vztazích.....	24
Obrana Česka a úkoly ozbrojených sil	25
Kybernetická bezpečnost	28
Ekonomická bezpečnost	28
Vnitřní bezpečnost.....	32
Ochrana obyvatelstva a krizové řízení.....	33
Další významné oblasti strategické pozornosti	34
Závěrem	35

Hlavní sdělení Bezpečnostní strategie České republiky

- Česko není v bezpečí. Zdrojem ohrožení je zejména výrazně zhoršené mezinárodní prostředí.
- Válka Ruska proti Ukrajině definitivně ukončila období míru, stability a spolupráce, jemuž se Evropa těšila po konci studené války.
- Rusko záměrně působí proti politické, ekonomické a společenské stabilitě v Česku. Je zásadní hrozbou pro naši bezpečnost.
- Čína zpochybňuje mezinárodní řád. To přináší negativní důsledky i pro euroatlantickou bezpečnost.
- Rusko a Čínu spojuje zájem oslabit vliv a jednotu demokratických zemí. Toto systémové soupeření je dlouhodobého charakteru.
- Česko musí být schopné odolávat nepřátelskému působení v kybernetické, informační, ekonomické a zpravodajské oblasti.
- Česko musí být dobře připraveno i na možnost, že se stane součástí ozbrojeného konfliktu.
- Česko musí být připraveno na řešení mimořádných událostí a krizových situací, včetně krizí dlouhodobého charakteru, způsobených změnou klimatu nebo mimořádnými antropogenními událostmi.
- Bezpečnost Evropy je spojena s bezpečností a stabilitou v jejím širším sousedství.
- Členství v NATO a EU má pro Česko kritický význam. Ohrožení spojence je ohrožením i pro Česko.
- Občan není jen konzumentem, ale také spoluvůrcem bezpečnosti. Je klíčovým úkolem vlády ho na tuto roli připravit.
- Pouze celovládní a celospolečenský přístup k bezpečnosti může obstát vůči komplexní povaze současných hrozeb.
- Česko ve spolupráci se spojenci svou bezpečnost zajistí. Musí však do své bezpečnosti všestranně investovat.

foto: Armáda ČR

foto: Armáda ČR

foto: Armáda ČR

foto: Evropská rada

I. Úvod

1. Bezpečnostní strategie České republiky (Bezpečnostní strategie) je základním dokumentem bezpečnostní politiky České republiky, ze kterého vycházejí další strategie a koncepce v oblasti bezpečnosti. Strategie nastavuje obecné principy a směřování bezpečnostní politiky, které jsou věcně závazné pro činnost všech orgánů státu a veřejné správy. Dokument je vodítkem pro strategická rozhodnutí, stejně jako pro každodenní práci i základních úrovní bezpečnostního systému. Naplňování strategie bude vyhodnocováno ve spolupráci s odpovědnými orgány.
2. Bezpečnostní strategie je vládním dokumentem zpracovaným v konzultaci s Kanceláří prezidenta republiky a s Parlamentem České republiky s cílem hledat nadstranické přístupy k zajišťování bezpečnosti. Na jeho tvorbě se rovněž podílela česká bezpečnostní komunita zahrnující zástupce státní i nestátní sféry. Bezpečnostní strategie čerpá ze Strategické koncepce NATO a Strategického kompasu EU – klíčových dokumentů, které obě organizace přijaly na nejvyšší úrovni v roce 2022. Bezpečnostní strategie zachovává soulad se Strategickým rámcem Česká republika 2030, který zastřešuje strategickou vizi a dlouhodobé cíle rozvoje Česka jako celek.
3. Základní hodnotový a právní rámec Bezpečnostní strategie představuje ústavní pořádek České republiky, zejména Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod a ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, v platném znění a zákony navazující na ústavní pořádek České republiky. Pramenem jsou i spojenecké a další mezinárodní závazky vycházející z členství České republiky v Organizaci Severoatlantické smlouvy (NATO), Evropské unii (EU), Organizaci spojených národů (OSN) a Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).
4. Bezpečnostní strategie převážně zachovává etablovanou strukturu dokumentů z let 2003, 2011 a 2015. Její logikou je zasazení relativně stabilních bezpečnostních zájmů do dramaticky se měnícího bezpečnostního prostředí. Z této konfrontace pak vyplývá aktuální strategie

prosazování bezpečnostních zájmů, která v obecné rovině poukazuje na hlavní nástroje tohoto úsilí. Naopak konkrétní zadání pro další koncepční práci přináší nově zařazená kapitola Oblasti strategické pozornosti.

5. Napříč dokumentem je kladen důraz na celovládní a celospolečenský přístup, kdy se každý občan svou měrou, přístupem a chováním podílí na zajišťování bezpečnosti. Velký důraz je proto kladen na srozumitelnost Bezpečnostní strategie.

foto: Armáda ČR

foto: MZV

foto: MZV

II. Východiska bezpečnostní politiky České republiky

6. Východiska bezpečnostní politiky se zakládají na trvalých demokratických hodnotách a principech. V jejich středu zůstává bezpečnost jednotlivce a ochrana jeho lidských práv a základních svobod.
7. Bezpečnost jednotlivce předpokládá dobře fungující státní instituce, veřejnou správu a systém krizového řízení a ochrany obyvatelstva. Zásadním způsobem k ní přispívá společenská odolnost a spoluodpovědnost občanů za vlastní i sdílenou bezpečnost. Bezpečnost státu je úzce svázána s bezpečností všech jeho obyvatel. Bez aktivního přičinění a zájmu obyvatel nelze bezpečnostní politiky úspěšně realizovat. Bezpečnost Česka a jeho občanů v současnosti nelze zajistit odděleně od bezpečnosti členských států EU a mimo systém kolektivní obrany NATO.
8. Úkolem vlády České republiky (vláda), orgánů státní správy, základních a ostatních složek integrovaného záchranného systému a orgánů všech územních samosprávných celků je zajišťovat bezpečnost obyvatel, obranu svrchovanosti a územní celistvosti země a zachování náležitostí demokratického právního státu. Institucionálním nástrojem pro dosažení těchto cílů je komplexní, funkční a odolný bezpečnostní systém, který předvídá a průběžně se přizpůsobuje aktuální bezpečnostní situaci v Česku i ve světě. Tento systém je založen na úzké spolupráci všech jeho aktérů a dále na spolupráci s občanskou společností, akademickým i soukromým sektorem.
9. Jednotlivé oblasti a aspekty bezpečnosti je v současném bezpečnostním prostředí třeba vnímat a řešit propojeně. Nelze oddělovat vnitřní a vnější bezpečnost, bezpečnost v reálném a online prostoru či bezpečnost státu, společnosti a jednotlivce.
10. Česko spojuje svoji bezpečnost s aktivní účastí v systému kolektivní obrany NATO opírajícím se o silnou transatlantickou vazbu, stejně jako s rozvojem všech oblastí Společné bezpečnostní a obranné politiky EU. Členství v mezinárodních organizacích z České republiky nesnímá její prvotní odpovědnost za vlastní obranu a bezpečnost. Bezpečnostní zájmy je navíc často nezbytné chránit i daleko za hranicemi České republiky.
11. Česko dává i nadále přednost aktivnímu předcházení ozbrojeným konfliktům. Jeho součástí je koncept odstrašení stejně jako preventivní diplomacie. V případě vypuknutí krize či ozbrojeného konfliktu usiluje o řešení politickými a diplomatickými prostředky. Pokud selžou, může Česko – v souladu s ústavním pořádkem, zákony, principy Charty OSN a v rámci spojeneckých závazků a solidarity – použít sílu k ochraně svých životních a v případě nutnosti i strategických zájmů. Česko upřednostňuje součinnost v rámci mezinárodních organizací a uskupení států, které podporují mírové řešení konfliktů, kolektivní přístup k bezpečnosti a obraně a vzájemně výhodnou hospodářskou a technologickou spolupráci.
12. Ekonomická bezpečnost, včetně energetické, surovinové, potravinové a obchodní politiky, je neoddelitelnou součástí národní bezpečnosti a nezbytným základem pro fungování hospodářského systému a státu. Zajištění ekonomické bezpečnosti lze docílit jen s ohledem na strategický rámec členství v EU a NATO a za aktivní, čitelné a strategicky opodstatněné mezinárodní angažovanosti. Současně zásadně roste role státu při předcházení vzniku ekonomických závislostí, jež mohou mít významné bezpečnostní dopady. Ekonomická bezpečnost je založena na bezpečném a inovativním vnitřním ekonomickém prostředí, zachování a rozvoji strategických průmyslových sektorů a odolnosti infrastruktury, otevřenosti mezinárodní obchodní a investiční spolupráce s důvěryhodnými partnery, stejně jako na zajištění bezpečných, dostupných a spolehlivých dodávek surovin, technologií a jiných relevantních vstupů včetně tvorby a udržování strategických rezerv státu.
13. Mění se bezpečnostní prostředí, a to i v souvislosti se změnou klimatu, vytváří tlak na posilování odolnosti společnosti jako celku a vyžaduje

adaptaci bezpečnostního systému na nové hrozby. Česko za tímto účelem vytváří vhodné podmínky pro prevenci, připravenost a odezvu na mimořádné události a krizové situace, a podporuje rozvoj integrovaného záchranného systému, ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

14. Bezpečnostní systém musí reagovat na všechny typy hrozeb a kvalita jeho odezvy je podmíněna neustálým rozvojem schopností jednotlivých částí. Nezbytným předpokladem bezpečnosti a obranyschopnosti České republiky je ekonomicky silný, technologicky vyspělý a inovativní průmysl, zapojený do diverzifikované mezinárodní spolupráce se spolehlivými partnery, který disponuje dostatečnými výrobními kapacitami a schopnostmi, jakož i přístupem k surovinám a technologiím, aby dokázal zásobovat organizace klíčové pro zajišťování obrany a bezpečnosti v míru, krizi i konfliktu.

foto: Armáda ČR

foto: MZV

III. Bezpečnostní zájmy České republiky

15. Česko rozlišuje své bezpečnostní zájmy (zájmy) podle stupně důležitosti. V Bezpečnostní strategii jsou zájmy rozděleny do tří kategorií: životní, strategické a další významné.

16. Životní zájmy. Životním zájmem je zajištění svrchovanosti, územní celistvosti a politické nezávislosti České republiky, formální i faktické zachování všech náležitostí demokratického právního státu včetně záruky a ochrany základních lidských práv a svobod obyvatel. Ochrana životních zájmů státu a jeho občanů je základní povinností vlády i všech orgánů veřejné správy. Pro jejich zajištění a obranu je Česko připraveno využít všech legitimních nástrojů a použít všech dostupných prostředků.

17. Strategické zájmy. Naplňování strategických zájmů napomáhá ochraně životních zájmů. Zároveň slouží k zajištění společenského rozvoje a prosperity České republiky. K jejich prosazování jsou voleny přístupy a prostředky přiměřené situaci. Strategickými zájmy státu jsou zejména: bezpečnost a stabilita, především v euroatlantickém prostoru; podpora mezinárodní stability a řádu založeného na pravidlech,

- silná, akceschopná a soudržná Severoatlantická aliance, založená na pevné transatlantické vazbě, schopná odstrašit a ubránit se i technologicky vyspělému protivníkovi, a to i díky účinné a věrohodné schopnosti jaderného odstrašení,
- jednotná, akceschopná a stabilní Evropská unie, usilující o spoluutváření demokratického, sociálně spravedlivého, hospodářsky prosperujícího a obchodně otevřeného společenství států hájících lidská práva a svobody,
- strategická jednota NATO a EU, komplexní rozvoj jejich obranných a bezpečnostních schopností a udržení jejich technologického náskoku,

- budování technologicky vyspělých a připravených ozbrojených sil pro zajištění vlastní a kolektivní obrany, včetně podpory zachování a rozvoje obranného a bezpečnostního průmyslu k zajištění bezpečnosti dodávek materiálu a služeb potřebných pro činnost ozbrojených sil,
- zajištění vnitřní bezpečnosti, integrovaného záchranného systému, ochrany obyvatelstva, krizového řízení a ochrany kritické infrastruktury,
- podpora a posilování odolnosti obyvatelstva a jeho aktivního podílu na zajišťování bezpečnosti; podpora a posilování společenské soudržnosti a stability,
- ochrana institucí demokratického právního státu,
- zajištění ekonomické bezpečnosti České republiky, včetně energetické bezpečnosti a při zachování a rozvoji strategických průmyslových sektorů a zvyšování jejich mezinárodní konkurenceschopnosti,
- zajištění komunikační, informační a kybernetické bezpečnosti a obrany České republiky; otevřený, stabilní a bezpečný kybernetický prostor,
- systematické snižování závislosti na aktech, kteří představují hrozbu pro Českou republiku tak, aby suverénní jednání a rozhodování České republiky nebylo ovlivněno jejich ekonomickým nátlakem,
- diverzifikované, spolehlivé a dostupné dodávky nerostných surovin, jaderného paliva i dalších vstupů pro kritickou infrastrukturu i průmyslovou výrobu a adekvátní úroveň strategických rezerv,
- podpora a ochrana technologického rozvoje s důrazem na oblast nastupujících a přelomových technologií,
- zajištění potravinové bezpečnosti prostřednictvím trvale udržitelného zemědělství,

podpory domácí potravinářské výroby a adekvátní úrovně státních potravinových rezerv,

- zajištění environmentální bezpečnosti, s důrazem na ochranu životního prostředí a ekosystémových služeb; šetrné nakládání s přírodními zdroji, zmírňování změny klimatu a zvládání jejích dopadů.

18. Další významné zájmy. Účelem prosazování dalších významných zájmů je přispět k zajištění životních a strategických zájmů a zvyšovat odolnost společnosti vůči bezpečnostním hrozbám. Mezi další významné zájmy zejména patří:

- rozvoj dvoustranných vztahů se sousedními a ostatními státy EU, jakož i se Spojenými státy americkými a se Spojeným královstvím,
- nezávislá Ukrajina, pevně ukotvená v euroatlantických strukturách, schopná odolat ruským mocenským záměrům,
- budování politických, ekonomických a bezpečnostních vztahů s demokratickými partnery v Asii a Oceánii tak, aby Česko bylo připraveno na potenciální strategický šok pocházející z možného konfliktu v tichomořské Asii,
- zachování globální stabilizační role a zvýšení efektivnosti OSN, včetně naplňování Cílů udržitelného rozvoje, spolupráce s partnerskými a podobně smýšlejícími zeměmi,
- zajištění připravenosti na řešení mimořádných událostí a krizových situací způsobených přírodními nebo antropogenními vlivy,
- prevence a zvládání místních a regionálních konfliktů a zmírňování jejich následků, se zvláštním ohledem na ochranu zranitelných skupin obyvatel,
- obnova role OBSE v oblasti prevence ozbrojených konfliktů, demokratizace a posilování vzájemné důvěry a bezpečnosti, jakož

i funkčního a transparentního režimu kontroly konvenčního zbrojení v Evropě,

- podpora a rozvoj regionální spolupráce,
- podpora demokracie, lidských práv, základních svobod a principů právního státu v mezinárodním měřítku,
- podpora rovných příležitostí a zahrnování perspektiv slabých a znevýhodněných skupin v oblasti bezpečnosti v národním i mezinárodním prostředí,
- snižování kriminality s důrazem na násilné trestné činy, hospodářskou kriminalitu, organizovaný zločin, kybernetickou kriminalitu a boj s korupcí,
- vytváření podmínek pro tolerantní občanskou společnost, potlačování extremismu a jeho příčin,
- transformace vzdělávacího systému směrem k důrazu na kybernetickou a informační gramotnost, včetně kritického myšlení a kompetence v oblasti sebeochrany a vzájemné pomoci při mimořádných událostech a krizových situacích,
- posilování efektivity a bezpečnosti digitalizace státní a veřejné správy; zvyšování odborné úrovně zaměstnanců veřejné správy odpovědných za plnění úkolů v oblasti bezpečnosti.

foto: OSN

IV. Bezpečnostní prostředí

19. Otevřený válečný konflikt v Evropě vyvolaný Ruskem, společné proti-systémové úsilí Ruska a Číny, růst globálního napětí a překotný technologický rozvoj společně vytvářejí situaci, během níž může dlouhodobé zhoršování bezpečnostního prostředí dramaticky kulminovat. Připravenost západního světa, včetně Česka, na intenzivní, mnohorozměrný střet bude rozhodující pro podobu Evropy a světa v následujících desetiletích.

Charakteristika bezpečnostního prostředí

20. V Evropě došlo k návratu použití vojenské síly jako prostředku prosazování politických a ideologických cílů. Riziko přímého vojenského ohrožení svrchovanosti a územní celistvosti České republiky zůstává nízké. I přesto je pravděpodobnost přímého vojenského útoku proti území České republiky nejvyšší od konce studené války, a to zejména jako součást širšího konfliktu či globálního strategického soupeření.

21. Globální strategické soupeření sílí. Demokratický svět v něm čelí účelovému spojování zemí, které usilují o proměnu mezinárodního řádu založeného na pravidlech. Role OSN jako ochránkyně tohoto řádu i nadále oslabuje. Tendence prosazování zájmů silou ohrožuje postavení menších a slabších států. Význam členství České republiky v NATO a EU v tomto kontextu dramaticky roste.

22. Vývoj bezpečnostního prostředí zrychluje a jeho předvídatelnost klesá. Krajním rizikem je zažehnutí a ztráta kontroly nad spirálou eskalace. Roste napětí mezi státy; v podmínkách ohrožení nahrazuje spolupráci rivalita. K polarizaci mezi řádem a antisystémovými trendy dochází globálně i uvnitř společností.

23. Propojenost vnitřní a vnější bezpečnosti se nadále prohlubuje. Bezpečnostní prostředí charakterizuje mnohvrstevnost a provázanost, a to jak

foto: Hasiči ČR

ve smyslu geografickém, tak ve smyslu širokého spektra oblastí, na nichž závisí naše bezpečnost a které se mohou stát zdrojem, předmětem či nástrojem nepřátelského působení. Bezpečnost prostupuje do mnoha oblastí, které mají zásadní vliv na celkovou společenskou soudržnost a odolnost. Jde o oblasti jako ekonomika, energetika nebo technologie, ale také kultura, životní prostředí, vzdělávání, zdravotnictví či obecně společenské vazby. Vlivem globalizace a propojení dodavatelských řetězců, včetně oborů strategického významu, se bezpečnostní hrozby s dopadem na nás nebo naše spojence objevují i daleko od našich hranic. Závažné dopady změny klimatu jsou katalyzátorem vzniku široké škály antropogenních i přírodních hrozeb; negativně ovlivňují bezpečnostní prostředí a mohou zapříčinit vznik politické a bezpečnostní nestability.

24. Konfrontace a soupeření se prosazují v nových oblastech. Dochází k rozostřování hranic mezi mírem a konfliktem i mezi jednotlivými operačními doménami. Z tradičních domén, jako je země, moře a vzduch, se nebezpečí střetu

rozšířilo i do kyberprostoru a vesmíru. Na kosmických datech a službách je stále více závislá nejen naše ekonomika, ale také chod státu a zajištění bezpečnosti občanů. Jsme zranitelnější vůči případnému narušení vesmírných prostředků a systémů, ať už v důsledku nezodpovědného chování strategických konkurentů, nebo vzniku kolizí překotně narůstajícího množství objektů na oběžné dráze. V kyberprostoru útočí naši protivníci proti kritické infrastruktuře a institucím, zmocňují se citlivých informací, ohrožují stabilitu a fungování strategických informačních a komunikačních systémů a odcizují předměty duševního vlastnictví. Útoky na mezinárodní energetickou a telekomunikační infrastrukturu, včetně té podmořské, prokázaly vysokou zranitelnost těchto instalací.

25. Oblast technologií nabývá strategické důležitosti; udržení technologického náskoku demokratického světa má klíčový dopad na bezpečnost, zejména v oblasti nastupujících a přelomových technologií jako je například umělá inteligence, kvantové technologie, autonomní systémy nebo biotechnologie. Vývoj a výroba technologií, které jsou strategicky významné pro obranný průmysl i celou ekonomiku, jsou soustředěny do velmi malého počtu výrobních zařízení, která se nacházejí v místech ohrožených potenciálním konfliktem nebo přírodními katastrofami. Roste riziko spojené se závislostí na dodávkách strategických surovin a na globálních dodavatelských řetězcích. Naši soupeři stále více zneužívají nové technologie k narušování mezinárodního řádu založeného na pravidlech.

foto: Evropská rada

Bezpečnostní hrozby a zdroje nestability

26. Rusko je největší bezprostřední i dlouhodobou přímou hrozbou evropské bezpečnosti a mezinárodnímu řádu založenému na pravidlech. Rusko usiluje o udržení a rozšíření své sféry vlivu v Evropě i jinde ve světě politickým a ekonomickým nátlakem i informačním a vlivovým působením, a nově také masivním použitím vojenské síly. Za přirozenou oblast svého vlivu Rusko stále považuje také střední Evropu. Rusko zpochybňuje právo suverénních zemí zvolit či změnit své spojení; cíleně destabilizuje státy ve svém sousedství, na západním Balkáně, Blízkém východě i africkém kontinentu. V souvislosti s válkou Ruska proti Ukrajině, jeho agresivním chováním a ambicemi dochází k výraznému nárůstu napětí v oblasti Černého a Baltského moře i v Arktidě.
27. Rusko využívá širokého spektra hybridního působení proti zájmům a bezpečnosti Česka. Svými nevojenskými aktivitami usiluje o oslabení důvěry v demokratické instituce a o destabilizaci společnosti a ekonomiky. Nedojde-li v Rusku k zásadní a hluboké politické i společenské proměně, zůstane Rusko hrozbou evropskému prostoru nezávislé na výsledku války na Ukrajině. V důsledku vyčerpání konvenčním konfliktem bude Rusko pro obranu svého velmocenského postavení stále více spoléhat na jaderné síly. Pokračuje proto v modernizaci jaderných zbraní a jejich nosičů.
28. Čína představuje zásadní systémovou výzvu v globální perspektivě i v jejím přímém působení vůči demokratickým zemím, včetně České republiky. Čína stále důrazněji prosazuje své zájmy snahou o přeměnu stávajícího mezinárodního řádu; masivně zbrojí a posiluje své vojenské schopnosti, včetně jaderných sil. Čína provádí kyberšpionáž, usiluje o kontrolu globálního datového provozu a využívá různých forem sociálně-ekonomického nátlaku a dalších nástrojů hybridního působení. Čínské firmy jsou fakticky propojeny se státem a připraveny sloužit jeho záměrům.
29. Zvyšuje se napětí mezi Čínou a některými zeměmi regionu. Případný regionální konflikt

foto: NATO

bude mít vliv na bezpečnostní situaci v Evropě, hrozí globální vojenskou eskalací, ale i dopady na ekonomickou a technologickou bezpečnost Česka. Rizikem jsou čínské investice do české a evropské kritické infrastruktury, dominance v strategických dodavatelských řetězcích, kontrola klíčových komodit a rozvoj nastupujících a přelomových technologií, zejména umělé inteligence mimo etická pravidla a mezinárodní standardy. Čína usiluje o změnu těchto standardů. Vede dezinformační aktivity a mění narativ, který byl dosud v mezinárodním společenství vnímán jako konsenzuální. Čína nedostatečně chrání duševní vlastnictví a zneužívá instrumenty vědecké a akademické spolupráce.

30. Dlouhodobou hrozbu představují také další země, které jsou v opozici vůči mezinárodnímu řádu založenému na pravidlech. Některé z nich disponují či usilují o získání jaderných zbraní. Korejská lidově demokratická republika zintenzivňuje testy balistických raket a prohlásila se za stát s jadernými zbraněmi, který si vyhrazuje právo preventivního úderu. Íránská islámská republika dlouhodobě ohrožuje stabilitu regionu agresivním úsilím o regionální expanzi svého mocenského vlivu vojenskými prostředky. Írán systematicky rozvíjí strategické ofenzivní vojenské technologie a jaderné výzkumné aktivity, jejichž pravděpodobným cílem je vyvinutí jaderné zbraně, a aktivně podporuje ruskou válečnou agresi proti Ukrajině.
31. Západní Balkán zůstává zdrojem nestability bez ohledu na pokrok v procesech integrace zemí regionu do NATO a EU. Přestože státy regionu

jsou důležitými partnery České republiky i EU jako celku, v řadě zemí je politická situace křehká a ve vztazích mezi jednotlivými státy i etniky je mnoho nevyřešených otázek. Západní Balkán je oblastí, kde na euro-atlantické hodnoty a směřování negativně dopadá zejména vliv Ruska, Číny nebo zemí Perského zálivu.

32. Bezpečnost Česka ohrožují aktivní konflikty a přetrvávající nestabilita v regionech Blízkého východu i severní a subsaharské Afriky, z nichž plynou hrozby v podobě terorismu a násilného radikalismu, nuceného vysídlení a nelegální migrace do EU. Kromě toho jsou tyto regiony dlouhodobě destabilizovány působením Ruska, které využívá soukromé polovojenské organizace, vede informačně-manipulativní kampaně a vyvolává protizápadní nálady. Záměrem Ruska je podporovat neliberální způsoby vládnutí, podkopávat stabilizační aktivity a oslabovat pozici EU. Hrozbou je i růst jednostranné ekonomické závislosti zemí regionu na čínských investicích. Zásadní vliv na bezpečnost a stabilitu těchto regionů má také změna klimatu.
33. Oslabení demokracie a právního státu v kterékoli členské zemi EU může být zdrojem vnitřní nestability EU, vést k ochabování její jednoty, soudržnosti a respektu k základním principům. Takový vývoj by negativně ovlivnil i bezpečnost Česka.
34. Bezpečnost Česka mohou přímo ohrozit i nestátní aktéři, a to zejména akty terorismu a násilného extremismu, jakož i snahou o oslabení či rozklad demokratického právního státu zevnitř, zejména zneužitím možností a svobod, které nabízí demokratický právní stát v kombinaci s trestnou činností, narušením veřejného pořádku nebo použitím násilí. Významnou bezpečnostní hrozbu představuje organizovaný zločin, který zejména ve spojení s korupčními praktikami může podkopat základy společnosti a destabilizovat stát. Hrozbou je rovněž rozvoj a šíření technologií dvojího užití, které umožňuje nestátním aktérům působit v jim dříve těžce přístupných operačních doménách, jako je vzduch, moře a kybernetický prostor.
35. Bezpečnostní hrozbou je jak nelegální migrace, tak i neřízená a nekontrolovaná legální migrace,

kdy stát není schopen účinně rozhodovat o objemu migračních toků či kontrolovat, kdo na jeho území vstupuje. Cílené zesilování nelegálních migračních toků se stává i nástrojem nepřátelského působení třetího státu. Hrozbou je též nedostatečná nebo neúspěšná integrace pobývajících cizinců, která s sebou přináší riziko vytváření uzavřených komunit cizinců, včetně paralelních mocenských struktur, riziko sociální fragmentace společnosti a nárůstu xenofobie, netolerance a extremismu ve společnosti.

36. Změna klimatu a zhoršování životního prostředí ovlivňují bezpečnost Česka. Extrémní projevy počasí a katastrofy antropogenního původu mohou mít kromě ohrožení bezpečnosti, životů a zdraví obyvatel, jejich majetku a životního prostředí dopad na ekonomiku státu, zásobování surovinami, vodou a potravinami nebo mohou vést ke zničení nebo narušení funkčnosti kritické infrastruktury a ohrožení základních funkcí státu. Environmentální migrace se dotýká bezpečnosti Česka.
37. Šíření infekčních onemocnění s pandemickým potenciálem je přímou hrozbou životů i zdraví občanů Česka. Má vliv na zvýšení zranitelnosti populace, včetně psychologických aspektů; způsobuje vyčerpání lidských a věcných zdrojů ve vztahu k zajištění obranyschopnosti státu, zajištění funkčnosti kritické infrastruktury i ostatních nezbytných veřejných služeb. Kromě toho mohou globální zdravotní krize poškodit mezinárodní ekonomické vztahy, což může vést k významným geopolitickým důsledkům. Zdravotní krize může být také cíleně zneužita v geopolitickém soupeření.
38. Státní i nestátní aktéři mohou ohrozit bezpečnost České republiky prostřednictvím hybridního působení, které se soustředí zejména na zranitelná místa demokratické společnosti. Kybernetické, dezinformační, ekonomické ale i politické, diplomatické, vojenské, zpravodajské a jiné nástroje jsou synergicky využívány s cílem narušit demokratické procesy a chod demokratických institucí, mechanismy právního státu, vnitřní bezpečnost i společenskou soudržnost. Ohrožena může být funkčnost a bezpečnost komunikačních a informačních systémů, dodavatelských řetězců a kritické infrastruktury,

včetně dodávek kritických surovin, potravin a energetických komodit. Závažnost a rozsah hybridního působení rostou spolu s rozvojem nových technologií, včetně umělé inteligence.

39. Ekonomická bezpečnost Česka je pod rostoucím tlakem. Ohrožena je kvalita vnitřního i vnějšího ekonomického prostředí. Rizikové ekonomičtí aktéři mohou ohrozit fungování důležité infrastruktury, získat přístup k citlivým datům, připravit české společnosti o unikátní technologické know-how nebo naopak zamezit v přístupu ke klíčovým zdrojům. Tito aktéři zvyšují tlak na soukromý i veřejný sektor a nároky na odolnost na úrovni jednotlivých subjektů i na úrovni systému. Jejich snahy škodlivě působit v ekonomickém prostoru mohou negativně ovlivnit konkurenceschopnost a fungování českého hospodářství.
40. Hrozby v kybernetickém prostoru zneužívají zranitelnosti informačních a komunikačních systémů. Obzvláště závažné mohou být cílené útoky prováděné zahraničními státními a na státy napojenými aktéry, často využívající hodnověrného popření. Atraktivním cílem útočníků jsou mezinárodní organizace, a to při vyjadřování geopolitických postojů i proto, že shromažďují velké množství citlivých dat. Původci kybernetických hrozeb mohou v kyberprostoru způsobit značné asymetrické škody. Situace a aktivity v kyberprostoru jsou plně spojeny s krizemi a děním ve fyzickém světě. Kybernetický útok velkého rozsahu může vést k aktivaci kolektivní obrany NATO.
41. Použití konvenční vojenské síly proti území České republiky je možné. Česko se může stát součástí vojenského konfliktu zejména v případě útoku proti některému z jeho spojenců. Nelze vyloučit, že alianční spojenci včetně České republiky budou muset vést obrannou operaci vysoké intenzity proti technologicky vyspělému útočníkovi vybavenému jadernými zbraněmi a dalšími pokročilými zbraňovými systémy. Území České republiky mohou přímo ohrozit zejména letectvo nepřítelů, balistické rakety, bezpilotní letouny a zpravodajské diverzní a sabotážní operace.
42. Použití jaderných zbraní proti území České republiky není pravděpodobné. Jeho riziko by nicméně vzrostlo v případě prolomení jaderného

tabu na Ukrajině či kdekoli ve světě, a to i v případě jaderného útoku velmi nízké intenzity. Fatální důsledky by pro Česko měla globální jaderná konfrontace. Její riziko nicméně zůstává nízké. Architektura globální strategické rovnováhy degraduje v důsledku neplnění smluvních závazků ze strany Ruska a neochoty Číny se do ní zapojit. Mezinárodní mechanismy nedokázaly zabránit proliferačním krizím spojeným s Korejskou lidově demokratickou republikou a Íránem. Jaderné zastrašování je aktivní součástí ruské taktiky ve válce proti Ukrajině.

43. Zákaz použití chemických zbraní byl prolomen, a to nejen nestátními aktéry, ale i ze strany států, zejména Ruska a Sýrie. Kromě toho má výzkum a vývoj v oblasti jaderné energie, chemie a biologie ze své podstaty duální charakter, tedy může být zneužit pro vojenské účely. Čína a Rusko maří doposud dlouhodobě funkční mezinárodní spolupráci při mírovém využívání jeho plodů, neboť považují stávající exportní kontrolní mechanismy za nevýhodné z hlediska svých zbrojních zájmů.

foto: Armáda ČR

foto: Armáda ČR

44. Státy mohou využívat k prosazování svých zájmů nestátních aktérů. Státní či komerční zakázky vykonávají například soukromé vojenské a bezpečnostní společnosti. K jejich najímání se v současnosti uchyluje zejména Rusko, které jejich služeb prokazatelně využívá na Ukrajině, Blízkém východě i v severní a subsaharské Africe. Transregionální kriminální organizace poskytují mobilitu pro terorismus a pašování lidí nebo zakázaného materiálu včetně zbraní hromadného ničení.
45. Terorismus je významnou asymetrickou hrozbou ze strany nestátních i státních aktérů. Přestože Česko nepatří mezi hlavní cíle mezinárodních teroristických skupin, je vzhledem ke svému postavení v rámci západního světa možným cílem teroristického útoku. Hrozbu pro Česko představuje i terorismus páchaný na území jiných států EU. Kromě přímého ohrožení životů občanů České republiky může narušit celoevropsky významnou infrastrukturu a sdílené bezpečnostní zájmy EU. Teroristický útok proti průmyslovým

zařízením či produktovodům hrozí závažnými dopady na zdraví obyvatel i na životní prostředí nebo na fungování hospodářského systému.

46. Katastrofy přírodního a antropogenního původu jsou trvalou bezpečnostní hrozbou. Četnost a intenzita přírodních katastrof narůstá v souvislosti s probíhající změnou klimatu. Přírodní katastrofy vznikají obvykle mimo lidskou kontrolu. Člověk však může v mnoha případech pozitivně ovlivnit jejich četnost a průběh, a to dlouhodobou systematickou přípravou, plánováním, adaptačními kroky a zaměřením na potlačování a předcházení jejich příčinám. K závažným dopadům přispívá lidská nedbalost a nevědomost, odmítání vědeckých poznatků i upřednostňování krátkodobých výhod před dlouhodobými investicemi do prevence, připravenosti a systémových řešení. Katastrofy vznikají také kombinací jednotlivých nepříznivých jevů a událostí, jednotlivá nebezpečí procházejí vzájemnými interakcemi, což výsledné dopady zhoršuje a potřebné reakce mění a komplikuje.

V. Strategie prosazování bezpečnostních zájmů České republiky

47. Bezpečnost České republiky je jednotná a nedělitelná, vyžadující celovládní a celospolečenský přístup. Z tohoto přístupu vychází činnost každého orgánu veřejné správy i v jejich vzájemné koordinaci, včetně civilní a vojenské spolupráce. Úspěšná strategie prosazování bezpečnostních zájmů vyžaduje celospolečenské přijetí.

48. Strategie prosazování bezpečnostních zájmů spočívá na jedné straně v předcházení, potlačování a zmírňování dopadů bezpečnostních hrozeb a na druhé straně v posilování systémové, ekonomické, společenské a environmentální odolnosti, tedy schopnosti odolávat nepříznivým vlivům, zvládat nepříznivé situace a překonávat krize. Zvyšování odolnosti je žádoucí ve vztahu k celému spektru nepřátelského působení, včetně rozdmýchávání společenského napětí, ve vztahu k ochraně kritické infrastruktury, posilování informační a kybernetické bezpečnosti, dopadu nových a nastupujících a přelomových technologií, ve vztahu k ekonomické, včetně energetické, bezpečnosti a obraně proti terorismu. Ke zvyšování povědomí o bezpečnostních hrozbách, rozvíjení schopnosti odpovídající reakce a posilování odolnosti obecně musí zásadně přispívat i občanské vzdělávání.

49. Pro zajištění bezpečnosti státu je kontinuálně rozvíjen efektivní rozhodovací proces na národní úrovni a spolupráce s mezinárodními organizacemi. Jeho funkčnost a účinnost je pravidelně ověřována cvičeními. Součástí je demokratická kontrola ozbrojených sil, fungující systém krizového řízení, efektivní systém komunikace, včetně utajeného vládního spojení. Nástrojem pro podporu rozhodovacího procesu jsou vzájemně propojené informační systémy nevojenského i vojenského charakteru.

50. Prosazování bezpečnostních zájmů České republiky může vyžadovat silnější zapojení státu do trhu a hospodářské soutěže. Cílem může být

foto: EUMM

zejména zajištění bezpečnosti v kybernetickém prostoru, energetice, včetně zajištění dodávek surovin a jiných sektorů, které jsou strategické pro bezpečnost státu, jeho ekonomiky a občanů. Z hlediska posílení funkčnosti bezpečnostního systému je klíčové, aby věcně příslušná ministerstva vykonávala akcionářská práva u státem vlastněných strategických společnostech s důrazem na oblast energetiky, paliv i podpory exportu a obchodních vztahů.

51. Prosazování bezpečnostních zájmů v kontextu současného zrychleného a globalizovaného informačního prostředí vyžaduje účinnou strategickou komunikaci státu. Ta směřuje vůči vlastní i mezinárodní veřejnosti, jakož i vůči zahraničním partnerům a protivníkům České republiky. Efektivní a včasná strategická komunikace může naplnění bezpečnostních hrozeb předcházet či zmírňovat jejich následky. Má zásadní význam pro odstrašení protivníka a získávání spojenců. Cílem strategické komunikace je také přispět k porozumění bezpečnostním a dalším veřejným politikám, a posilovat tak důvěru občanů ve stát a veřejné instituce.

52. Zásadní součástí posilování společenské odolnosti představuje čelení dezinformacím, informačním operacím a snahám o manipulaci informačního prostoru, zejména těch, které jsou prováděny ve prospěch cizích státních aktérů a usilujících o narušení demokratického charakteru státu a jeho bezpečnosti. Úspěšná obrana proti těmto hrozbám vyžaduje komplexní přístup kombinující podporu vzdělávání v oblasti

foto: Evropská rada

mediální a informační gramotnosti, posilování občanské společnosti, strategickou komunikaci státu, budování kapacit pro detekci a analýzu hrozeb, efektivní spolupráci a koordinaci státních institucí aktivních v dané oblasti a spolupráci v rámci EU a NATO.

53. Česká republika musí usilovat o komplexnější a jednotnou reakci na hrozby. Pro tento přístup je důležitá schopnost přisouzení útoku, hrozby či nepřátelského jednání útočníka vůči Česku. To umožní Česku lépe zacílit svou reakci a prosazovat své hodnoty. Bude proto získávat a shromažďovat data a budovat expertní kapacity k provádění potřebných analýz.

54. Zajištění akceschopnosti složek integrovaného záchranného systému je elementárním předpokladem pro efektivní řešení mimořádných událostí a krizových situací jak antropogenního, tak přírodního původu, které ohrožují životy, zdraví, majetek a životní prostředí. Vysoké nároky na připravenost tohoto systému jsou dány zejména značnou četností a závažností dopadů těchto událostí. Za tímto účelem bude vláda České republiky podporovat vybavenost složek integrovaného záchranného systému, rozvoj systému ochrany obyvatelstva a krizového řízení a vzájemnou spolupráci jednotlivých aktérů.

Kolektivní rozměr zajištění obrany a bezpečnosti

55. Pro zajištění obrany České republiky je klíčová účast v systému kolektivní obrany NATO – jediné organizace, která je reálně připravena a schopna bránit území, svrchovanost a územní celistvost svých členů. Česko se aktivně zapojuje do posilování aliančního odstrašení a obrany proti jakémukoli protivníkovi a ve všech operačních doménách – na zemi, ve vzduchu, na moři, v kyberprostoru a ve vesmíru. Zvláštní důraz věnuje NATO i Česko obranyschopnosti východního křídla Aliance. Česko bude posilovat své obranné schopnosti, aby bylo zodpovědným a důvěryhodným spojencem, který adekvátně přispívá k celkové kolektivní obraně NATO.

56. Vzhledem ke své geografické poloze je vysoce pravděpodobné, že v operaci kolektivní obrany či v rámci posilování obranyschopnosti východního křídla NATO bude Česko jako transitní země hrát významnou úlohu při plnění úkolů k zajištění odstrašení a úkolů kolektivní obrany. Na jeho bedrech bude ležet značný díl odpovědnosti za zajištění podpory spojeneckých vojsk na vlastním teritoriu.

57. Evropská unie zásadně přispívá k bezpečnosti Česka v jejím širokém pojetí. Česko má zájem na tom, aby EU byla silným politickým a bezpečnostním aktérem. Česká republika podporuje posilování Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU a v jejím rámci rozvoj všech oblastí Společné bezpečnostní a obranné politiky při respektování komplementárního přístupu ke klíčové úloze NATO v oblasti kolektivní obrany. Česko usiluje o trvalý rozvoj spolupráce EU s NATO a podporuje rozvíjení přímého bezpečnostního dialogu EU s USA. Dosažení strategické jednoty v transatlantickém společenství je základem obrany hodnot demokratického světa a na těchto hodnotách stojí mezinárodní řád.

58. Jedinečnost EU při řešení vnějších konfliktů a krizí spočívá v její schopnosti kombinovat civilní a vojenské nástroje. Česko podporuje úsilí EU o zvýšení její schopnosti rozhodovat a jednat rychle, důrazně a pružně s cílem zvládat různé aspekty krizí a konfliktů. EU je též klíčovou platformou pro koordinovanou prevenci a reakci na široké spektrum bezpečnostních hrozeb, jako jsou například změna klimatu či nelegální migrace. Česko se aktivně zapojuje do Mechanismu civilní ochrany EU a podporuje aktivity v oblasti snižování rizika katastrof.

59. Klíčovým nástrojem Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU jsou omezující opatření, tedy sankce. Hlavními cíli při jejich přijímání je ochrana hodnot, základních zájmů a bezpečnosti EU a snižování kapacity nepřátelských režimů působit proti našim zájmům či zájmům našich spojenců. Díky přijetí národního zákona o vnitrostátních restriktivních opatřeních má Česká republika národní sankční seznam pro případy, kdy se nepodaří dosáhnout shody na restriktivních

foto: MZV

opatření na úrovni EU či bude jejich schvalování zdlouhavé.

60. Spolupráce mezi členskými státy EU, NATO a dalšími spojenci je zásadní pro zvyšování bezpečnosti, odolnosti a transparentnosti provázaného hospodářského prostředí a čelení společným hrozbám ekonomické bezpečnosti. V jejím rámci je důležitá koordinace zejména při zajišťování energetické, surovinové a potravinové bezpečnosti, včetně adekvátní úrovně strategických rezerv státu, při budování odolnosti a ochraně kritické infrastruktury, včetně kritické informační infrastruktury; při prověřování zahraničních investic a dodavatelů do oblasti kritické infrastruktury, při harmonizaci vnímání rizik, při podpoře a uchování schopností a výrobních kapacit strategických odvětví včetně obranného průmyslu s vazbou na systém státních hmotných rezerv. Spolupráce s členskými státy NATO a EU je důležitá i při podpoře a uchování schopností a výrobních kapacit strategických odvětví včetně obranného průmyslu. Přispívá ke snižování kritických závislostí ve strategických sektorech ekonomiky a k posilování různorodých a odolných dodavatelských řetězců. Prostředkem je diverzifikace snižující závislost na omezeném množství zdrojů.

61. V globálním kontextu je pro bezpečnost Česka důležité zachování mezinárodních pravidel, norem a kooperativních institucí a důrazná reakce mezinárodního společenství na případy použití síly v rozporu s Chartou OSN. Česko společně se stejně smýšlejícími partnery v OSN vynakládá cílené úsilí k zajištění míru a bezpečnosti, k vyvození politických i dalších důsledků za porušování mezinárodního práva a k obraně demokracie, lidských práv a právního státu.

62. Česko se aktivně podílí na prevenci a boji proti terorismu. Do protiteroristických aktivit mezinárodních organizací, zejména NATO a EU, přispívá především sdílením zpravodajských informací, rozvojem odpovídajících schopností, aktivní účastí v operacích a misích a podporou spolupráce s partnery. Česko podporuje partnerské země a jejich schopnost vypořádat se s hrozbou terorismu a radikalizace v místě a řešit jejich příčiny, s důrazem na podporu dobrého vládnutí a socioekonomického rozvoje ohrožených území. Tím pomáhá předcházet rizikovému vývoji hrozby terorismu a radikalizace, který by mohl mít negativní dopady na naši bezpečnost. V souladu se strategií EU přijímá Česko pro boj proti terorismu systémová preventivní a legislativní opatření. Aktivně se věnuje předcházení,

odhalování a potírání radikalizace, včetně té na internetu. Česko přijímá opatření na zajištění ochrany obyvatelstva a kritické infrastruktury, případně jiných cílů potenciálně zranitelných teroristickým útokem. Současně kladě důraz na zlepšení výměny informací se spojenci v NATO a EU, posílení bezpečnosti hranic, boj proti financování terorismu a proti možnému zneužití nových technologií pro teroristické účely.

63. Česko vytváří podmínky pro svou aktivní účast v misích NATO, EU, OSN nebo jednorázové vytvořené koalice při řešení celého spektra krizí – ať již před konflikty, během nich či v post-konfliktní fázi. Při plnění těchto závazků postupuje v souladu s integrovaným přístupem k operacím na zvládání krizí. Česko přispívá k budování bezpečnostních a obranných kapacit partnerských států, jejichž bezpečnost a odolnost je důležitým bezpečnostním zájmem České republiky. Za tímto účelem rozvíjí schopnost nasadit své ozbrojené síly a civilní experty do misí a operací zaměřených na budování bezpečnostních a obranných kapacit, zejména v oblasti poskytování výcviku a dodávek materiálu.

64. Pokud selže prevence a úsilí o mírové řešení krizových situací, Česko se připojí k donucovacím prostředkům v souladu se závazky v rámci NATO a EU a s principy Charty OSN. Kromě toho Česko přispěje podle svých možností civilními i vojenskými prostředky do mírových operací, které sice nevyplynou ze smluvních závazků České republiky či stavu jejího přímého ohrožení, ale jsou v souladu s jejími zájmy. Je připravena podílet se i na případných donucovacích akcích mezinárodního společenství, podniknutých s cílem zabránit masivnímu porušování lidských práv a zejména genocidě a dalším zločinům proti lidskosti. V této souvislosti Česká republika podporuje další rozvoj konceptu „odpovědnosti chránit“ přijatého Valným shromážděním OSN. Tyto aktivity však nesmí probíhat na úkor zajištění obrany České republiky a adekvátního zapojení do kolektivní obrany NATO.

Zahraníční politika a diplomacie

65. Diplomatie nástroje k prosazování bezpečnostních zájmů spadají takřka výhradně do oblasti měkké síly. To však nijak nesnižuje jejich význam jako nedílné součásti celkové strategie prosazování bezpečnostních zájmů.

66. Diplomacie je významnou součástí bezpečnostního systému, neboť dlouhodobě formuje prostředí příznivé pro prosazování životních zájmů státu. Jejím ústředním úkolem je obrana a prosazování stabilního, mírového a spravedlivého mezinárodního řádu a vytváření spojení s podobně smýšlejícími zeměmi. K prosazování bezpečnostních zájmů přispívá diplomacie budováním partnerství a posilováním důvěry, stejně jako včasným získáváním relevantních informací, detekcí rizikového vývoje v zahraničí a úsilím o zmírnění napětí prostřednictvím nástrojů preventivní diplomacie. Kromě zapojení v mezinárodních organizacích prosazuje Česko své bezpečnostní zájmy také prostřednictvím bilaterálních vztahů a regionální spolupráce.

67. Česko je aktivní na poli obhajoby lidských práv a podpory demokracie. Angažmá vyplývá z přesvědčení, že státy se špatnou lidskoprávní situací jsou ze své podstaty větší bezpečnostní hrozbou pro ostatní státy i mezinárodní společenství jako celek. U režimů porušujících lidská práva na svém území je výrazně pravděpodobnější, že se budou agresivně chovat i vně hranic vlastního státu. V rámci transformační spolupráce Česko realizuje projekty a aktivity v prioritních zemích na principu partnerství s občanskou společností, nevládními organizacemi, místní veřejnou správou či médii a vždy reflektuje místní podmínky a specifické potřeby v cílové zemi.

68. Důležitou a tradiční roli ve zmírňování bezpečnostních rizik, jejichž zdroji jsou zhroutené či v různé míře zranitelné země, hraje rozvojová a humanitární pomoc poskytovaná v rámci multilaterálních formátů či v rámci bilaterální spolupráce. Snahou je propojovat humanitární, stabilizační a rozvojové aktivity s cílem

soustavně snižovat zranitelnost a komplexně posílit odolnost. Tato odolnost zahrnuje zejména humanitární, bezpečnostní a environmentální dimenzi. Nástroje rozvojové a humanitární pomoci jsou důležité i v oblasti mírnění dopadů environmentálních a klimatických hrozeb a v oblasti globálního zdraví, s důrazem na roli prevence, připravenosti a adaptace. V reakci na globální hrozby i regionální krize je třeba komplexně a efektivně rozvíjet národní nástroje humanitární pomoci včetně koncepce tvorby, udržování a využití zásob pro humanitární pomoc.

69. Prostřednictvím konzulárních nástrojů, prevencí a krizovým řízením zmírňuje diplomatická služba rizika pro české občany v zahraničí. K zvýšení efektivnosti této služby přispěje digitalizace konzulárních agend.

70. Kontrola obchodu vojenským materiálem, zbožím dvojího užití a dalším citlivým materiálem představuje jeden z klíčových nástrojů zahraniční a bezpečnostní politiky České republiky.

71. Česko je aktivním hráčem v oblasti kontroly zbrojení, odzbrojení a nešíření. Usiluje o zvrácení současného trendu destrukce odzbrojovací architektury. Považuje za nutné, aby reakce na mezinárodních fórech byla zaměřena jak vůči Rusku, tak nově i vůči Číně, která zcela netransparentně modernizuje a diverzifikuje svůj jaderný arsenál. Česko se staví proti nesytemovému iniciativám na úplný zákaz jaderných zbraní, zejména proti Smlouvě o zákazu jaderných zbraní – TPNW, které jsou v rozporu s funkční Smlouvou o nešíření jaderných zbraní – NPT. Česká republika kladě důraz na zapojení třetích zemí do mezinárodních kontrolních režimů a oponuje jejich ocerňování jako údajné brzdy rozvoje globálního Jihu. K asertivnější obraně kontroly exportů v oblasti citlivého zboží a technologií by mělo přispět zejména větší úsilí na úrovni EU, včetně hledání účinných doplňků k demarším prostřednictvím delegací EU. Česká republika bude důsledně trvat na dodržování existujících mezinárodních smluv. Současně připojí rostoucí význam dobrovolných kodexů jako

pružného a formálně nenáročného nástroje, který stojí na dobré vůli a s ní související ochotou účastníků jej skutečně naplňovat.

foto: 4x MZV

Strategie prevence a potlačování hrozeb ekonomické bezpečnosti

72. Česko usiluje o vnitřně bezpečné a inovativní ekonomické prostředí. Za tímto účelem posiluje, diverzifikuje a zabezpečuje kritickou a kritickou informační infrastrukturu a podporuje též bezpečný výzkum a vývoj nastupujících a přelomových technologií. Mezi zásadní nástroje v této oblasti patří mechanismus prověřování zahraničních investorů usilujících o vstup do strategických odvětví. Česko si uvědomuje význam včasného rozhodnutí o výstavbě a provozu nových zdrojů výroby elektřiny, včetně jaderných zdrojů. Za nutné též považuje další snižování závislosti na rizikových dodavatelích produktů a služeb používaných pro provoz kritické a kritické informační infrastruktury. Česko bude podporovat aktivní spolupráci státní a soukromé sféry při posilování odolnosti vůči vnějším i vnitřním hrozbám a při identifikaci a umenšování rizik. Zasadí se též o vybudování a udržení sdíleného situačního povědomí o rizikových ekonomických aktérech jak v rámci státní správy, tak v soukromé sféře, včetně možnosti sdílet citlivé neklasifikované informace.

73. Česko usiluje o zajištění bezpečných a dostupných dodávek zemního plynu, ropy a ropných produktů i jiných relevantních komodit od spolehlivých a bezpečných dodavatelů, diverzifikaci zásobovacích tras a efektivní budování skladovacích kapacit a nouzových zásob energetických surovin. Podpoří vytváření vlastních zásob ke zvládnutí krizových situací u obyvatelstva a soukromých subjektů. Energetický sektor je jedním z klíčových sektorů pro fungování ekonomiky. Je nutná diverzifikace tras i dodavatelů a také zajištění chodu klíčové infrastruktury. Je třeba předcházet situaci, kdy dominantní dodavatel, i při zachování fyzické bezpečnosti dodávek, může skokově navýšit ceny důležitých energetických komodit, a tím přímo ovlivnit chod ekonomiky a vývoj hlavních makroekonomických veličin, mimo jiné inflace. S pokračující digitalizací v sektoru energetiky roste význam zajištění kybernetické bezpečnosti.

74. Česko usiluje o předcházení nebezpečí ekonomického nátlaku. Nejúčinnějším nástrojem je

diverzifikace obchodních vztahů a zamezení vývozních i dovozních závislostí skrze aktivní podporu dojednávání dohod o volném obchodu a jiných vazeb s důvěryhodnými partnery. Je třeba cílit na získávání nových zdrojů pro zajištění bezpečných dodávek zejména klíčových vstupů do výroby a rovněž na vyhledávání nových příležitostí spolupráce pro posílení mezinárodní konkurenceschopnosti a hospodářského postavení Česka.

VI. Oblasti strategické pozornosti

a. Postavení Česka v mezinárodních vztazích

75. Vazby Česka se spojenci a partnery jsou podstatným elementem zajištění nezávislosti, suverenity a ekonomické prosperity. Klíčovým úkolem diplomacie je vytváření takového mezinárodního prostředí, které bude příznivé pro prosazování bezpečnostních zájmů České republiky.

76. Vytváření důvěryhodné, sebevědomé a efektivní zahraniční politiky musí stavět na širší politické a společenské shodě ohledně hlavních zájmů země, dlouhodobé potřebě jejich prosazování a investování nezbytných lidských i finančních zdrojů. Ministerstvo zahraničních věcí a vláda jsou hlavními vykonavateli zahraniční politiky. Nezastupitelnou roli má také prezident republiky a obě komory Parlamentu. Sdílená loajalita k základním hodnotám a směrům zahraniční politiky a jednotné vystupování vůči zahraničí jsou nezbytnými podmínkami k tomu, aby Česká republika byla na mezinárodní úrovni vnímána jako seriózní a důvěryhodný partner.

77. Členství v NATO a EU multiplikuje politický i ekonomický význam Česka a poskytuje ochranu vůči agresivním silám v mezinárodním prostředí. Základním předpokladem pro plné využití potenciálu našeho členství v obou organizacích je pevná jednota obou organizací, přátelské, na budoucnost zaměřené vztahy se spojenci, včetně našich sousedů a efektivní formáty spolupráce ve střední Evropě. Česká republika v zájmu bezpečnosti

a stability v euroatlantickém prostoru podporuje proces dalšího rozšiřování NATO i EU.

78. Česká republika si je vědoma zásadního významu bezpečnosti, stability a rozvoje států v sousedství Evropy. Klíčový je v tomto ohledu region východní Evropy, v rámci něhož se Česko prioritně zaměří na podporu a obnovu válkou poškozené Ukrajiny. Bude dále aktivní i v Africe a na Blízkém východě, a to zejména v regionech, kde se může opírat o svou historickou přítomnost. Význam rozvíjení vztahů se zeměmi těchto oblastí narůstá i v souvislosti s rostoucí polarizací světové politiky. V globalizovaném světě usiluje Česko o mnohavrstvé vztahy s podobně smýšlejícími demokraciemi i ve vzdálených regionech. Zvláštní pozornost věnuje partnerům v tichomořské Asii, která se stává významným centrem světového obchodu a současně trpí napětím spojeným s narůstající asertivitou Číny.

79. Česko náleží k ekonomicky nejvyspělejším zemím světa. Ve své identitě čerpá i ze zkušenosti s totalitním režimem a přechodem k demokracii. Rychlá humanitární pomoc, správně cílená rozvojová a transformační spolupráce a důsledná obrana lidských práv skrze bilaterální i multilaterální diplomacii patří mezi naše klíčové role v mezinárodních vztazích a přispívají k dobrému jménu Česka jako země, která přijímá svůj díl zodpovědnosti za budoucnost světa.

b. Obrana Česka a úkoly ozbrojených sil

80. Systém kolektivní obrany NATO a aktivní zapojení Česka v něm tvoří základní kámen obrany státu. Česko přispívá k rozvoji aliančních kapacit potřebných ke společné obraně. Systematicky buduje schopnosti zapojit své ozbrojené síly jak do aktivit NATO cílených na odstrašení protivníka od útoku, tak do přípravy a vedení operací kolektivní obrany. Vedle toho Česko udržuje a rozvíjí schopnost nasadit své ozbrojené síly do vojenských operací krizového řízení vedených NATO, EU, OSN či ad hoc koalicemi. Jejich účelem může být zvládnutí důsledků krizí, stabilizace konfliktních oblastí, budování obranných kapacit

partnerských zemí, potlačování terorismu a realizace humanitárních akcí.

81. Hlavním úkolem ozbrojených sil České republiky v případě napadení státu nebo při plnění mezinárodních závazků o společné obraně je schopnost vést ve spolupráci se spojenci dlouhotrvající vojenský konflikt vysoké intenzity s technologicky vyspělým protivníkem jak na území Česka, tak mimo něj. K tomu musí být připravený stát a společnost jako celek.

82. Česko rovněž buduje schopnost samostatně nasadit své ozbrojené síly mimo své území za účelem záchranných operací či evakuace svých občanů z krizových oblastí. Kapacity Armády České republiky jsou rovněž výjimečně využívány v případě přírodních pohrom, průmyslových havárií či jiných mimořádných událostí a krizových situací v Česku, pokud tím není oslabena obranyschopnost země.

Výstavba obranných schopností

83. Předpokladem pro plnění těchto úkolů je vševojskový charakter Armády České republiky a kombinace robustních sil vybavených těžkou vojenskou technikou s technologicky pokročilými prostředky, včetně efektivního využití nastupujících a přelomových technologií.

84. Účast v systému kolektivní obrany nesníhá z Česka odpovědnost za rozvoj schopností potřebných k zajištění obrany svého území. Česko na národní úrovni činí opatření určená především k zajištění protivzdušné obrany, ochrany kritické infrastruktury a obrany před nepřátelským hybridním působením včetně kybernetických hrozeb, informačně-manipulativních a vlivových operací a pokusů ovlivnit či ochromit rozhodovací procesy. Pro naplňování těchto opatření obrany před nepřátelským hybridním působením a pro včasnou identifikaci strategických hrozeb posiluje Česko zpravodajskou ochranu a obranu.

85. Významným úkolem v oblasti obrany je plnohodnotné a spolehlivé zabezpečení území Česka

pro potřeby aliančního kolektivního odstrašení a obrany. S ohledem na zeměpisnou polohu Česka v rámci NATO nabývají na důležitosti otázky spojené s vojenskou mobilitou, podporou přesunů spojeneckých ozbrojených sil a zabezpečení jejich pobytu na území Česka. Jde o úkol přesahující působnost resortu obrany a ozbrojených sil. Podílet se na něm budou i ostatní složky státní a veřejné správy.

86. Česko průběžně modernizuje vojenskou techniku využívanou svými ozbrojenými silami a pořizuje a udržuje dostatečné zásoby munice, náhradních dílů, pohonných hmot a dalšího materiálu potřebné pro vedení dlouhotrvajícího konfliktu vysoké intenzity.
87. Obranný systém Česka disponuje schopností válečného rozvinutí ozbrojených sil a k tomu potřebné mobilizace lidských a věcných zdrojů. Česko buduje všechny prvky, které jsou k tomu potřebné. Česko buduje obranné schopnosti ve všech relevantních operačních prostorech – země, vzduch, kybernetický prostor, vesmír – s důrazem na jejich propojení při zajišťování obrany a vedení vojenských operací. Česko buduje odstrašující prostředky na národní úrovni a přispívá k alianční politice odstrašení, která je založena na kombinaci konvenčních a jaderných schopností. Česko se bude i nadále aktivně účastnit jaderné politiky a jaderného plánování NATO a přispívat k aliančnímu jadernému odstrašení, a to jako nejaderná spojenecká země.

Zdrojové zajištění obrany a role průmyslu

88. Obranyschopnost a aktivní účast v systému kolektivní obrany vyžaduje dostatečné finanční zdroje. Česko proto v souladu s národními potřebami, závazky v rámci NATO a solidaritou se spojenci navyšuje své obranné výdaje tak, aby v roce 2024 dosáhly minimálně 2 % HDP a nad touto úrovní byly následně trvale udržovány. Za tímto účelem je minimální úroveň obranných výdajů ve výši 2 % HDP legislativně zakotvena. Je přitom možné, že v dalších letech bude za účelem naplnění obranných potřeb Česka nutné obranné výdaje dále navyšovat.

89. Nezastupitelnou roli v obranném úsilí má průmyslová základna, a především domácí obranný průmysl. Průmyslové kapacity a technologické inovace patří mezi základní předpoklady obranyschopnosti. Podpora dodávek materiálu ze strany českého obranného a bezpečnostního průmyslu pro potřeby ozbrojených sil a dalších bezpečnostních složek je nezbytným opatřením k prosazování bezpečnostních zájmů Česka. Nezbytnou součástí podpory a uchování schopností a výrobních kapacit obranného průmyslu, potřebných pro průběžné doplňování zásob a zajištění mobilizačních dodávek, je tvorba a udržování státních hmotných rezerv. V souladu s potřebami alianční kolektivní obrany a odstrašení věnuje systém státních hmotných rezerv pozornost odpovídajícímu zajištění ropných produktů a jejich skladbě jak ve prospěch ozbrojených sil a bezpečnostních sborů České republiky, tak spojeneckých sil v rámci jejich zabezpečení na území Česka.

Celospolečenské předpoklady obranyschopnosti

90. Obrana země vyžaduje integrovaný přístup. Za obranyschopnost Česka nenesou odpovědnost pouze Ministerstvo obrany a ozbrojené síly, ale všechny složky státní a veřejné správy a společnost jako celek. Důležitou roli zde hrají také příprava a zapojení občanů do obrany státu, podpora vojenských tradic, posilování společenské prestiže služby v ozbrojených silách a státní správě a efektivní strategická komunikace. Do přípravy na obranu je proto vhodným způsobem zapojen i vzdělávací systém, a to jak do rozvoje vojenské, bezpečnostní a technické expertízy, tak do posilování připravenosti společnosti přispívat k obraně země.
91. Česko aktivně buduje nevojenské předpoklady obranyschopnosti, především ty, které vyplývají ze závazků v NATO v oblasti posilování odolnosti státu a společnosti. Jedná se zejména o sedm aliancí definovaných oblastí odolnosti: (1) zachování základních funkcí státu, (2) zajištění odolnosti energetických zdrojů, (3) schopnost efektivně zvládat nekontrolovaný pohyb obyvatelstva, (4) zajištění odolnosti zdrojů vody a potravin,

(5) schopnost zvládat velký počet zraněných, (6) odolné civilní komunikační systémy, (7) odolné civilní dopravní systémy. S tím souvisí i nový přístup k definici požadavků na zajištění podmínek a prostředků ochrany obyvatelstva, včetně ochrany proti zbraním hromadného ničení, při přípravě na možný válečný konflikt. Česko vytváří vlastní kapacity a nástroje pro zajištění prostředků ochrany obyvatelstva v případě válečného konfliktu s dopadem na území státu.

c. Kybernetická bezpečnost

92. Systém zajišťování kybernetické bezpečnosti České republiky zahrnuje a stojí na širokém spektru aktérů od státního a soukromého sektoru po sektor akademický. Tito aktéři jsou s ohledem na povahu kybernetického prostoru vystavováni tlaku k neustálé adaptaci na dynamicky se měnící prostředí. Koordinovaný, efektivní a proaktivní společný přístup ke kybernetické bezpečnosti založený na uceleném systému předcházení, odhalování a reakci na kybernetické hrozby vede k průběžnému navyšování odolnosti informační infrastruktury důležité pro fungování a chod státu. Agenda kybernetické bezpečnosti je průřezová a právě celovládní přístup představuje nejlepší praxi pro čelení kybernetickým hrozbám. Z tohoto důvodu je žádoucí, aby expertízou disponovala široká paleta státních institucí, které jsou schopny se vypořádat s výzvami v oblasti své gesce. Roli národního koordinátora plní Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost jako národní autorita, jež slaďuje aktivity všech aktérů.

93. Kybernetický prostor je nutné udržovat globální, otevřený, stabilní, spolehlivý a bezpečný. Česko musí i nadále přispívat k vytváření takových právních norem a politik, které budou tyto aspekty prosazovat. Současně se bude zasazovat o jednotný přístup partnerských zemí směřující k zodpovědnému chování států v kyberprostoru. Významnou výzvou je zajištění schopností a kapacit k předcházení, odrazení, odhalení a reakce na nepřátelské činnosti v kyberprostoru, včetně případného prisouzení útoku. Útočníci stále požívají výhody stále poměrně anonymního prostředí kyberprostoru, hodnověrného popření

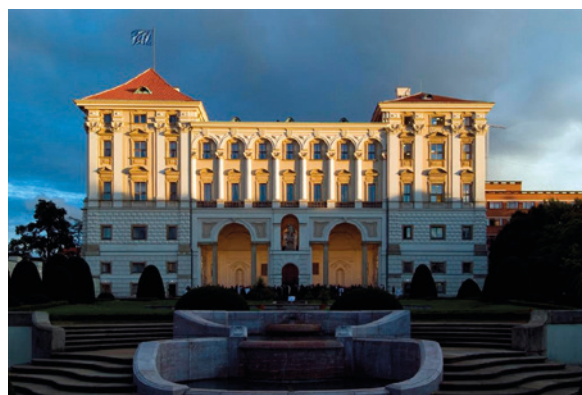

foto: MZV

a asymetrického působení, kdy i malá skupina aktérů může prostřednictvím kyberprostoru způsobit škody na strategické úrovni.

94. Odolnost kybernetického prostoru závisí kromě odolné infrastruktury i na průběžném a systematickém vzdělávání všech vrstev společnosti v jeho bezpečném využívání. Česko trpí významným nedostatkem odborníků na kybernetickou bezpečnost. Je proto žádoucí, aby stát, spolu s dalšími aktéry, všestranně usiloval o rozšíření související kvalifikované personální základny.

d. Ekonomická bezpečnost

Vnitřní dimenze ekonomické bezpečnosti

95. Rozvoj průmyslových, technologických a výzkumných kapacit a know-how v oblastech zásadních pro chod státu a ekonomiky je klíčový i v souvislosti s ekonomicko-bezpečnostní dimenzí dlouhých konfliktů vysoké intenzity. Zajištění bezpečnostních zájmů Česka vyžaduje vliv státní správy na činnost strategických podniků realizujících základní funkce ekonomiky. Výkon vlastnických práv v podnicích se státní účastí musí být efektivní a založený na odborné znalosti daného sektoru.

96. Všechny hospodářské sektory, jejich efektivita, konkurenceschopnost i environmentální udržitelnost, jsou závislé na digitalizaci. Prosazování principů kybernetické bezpečnosti ve všech oblastech využívajících digitální řešení je nevyhnutné pro bezpečnost, ekonomický rozvoj, sociální soudržnost a stabilitu Česka.

97. Zásadní pro další rozvoj české ekonomiky je zajištění bezpečného výzkumu a vývoje a zavádění technologií bezpečným způsobem. Vláda bude aktivně napomáhat vytvoření inovativního a bezpečného prostředí pro realizaci výzkumu a vývoje světové úrovně. Tomu musí odpovídat i nastavení systému cílené podpory financování technologických projektů s potenciálně strategickými dopady. To zahrne i projekty se zvýšenou mírou rizika včetně zvýšené citlivosti vůči rizikovým subjektům.

98. Zajištění ekonomické bezpečnosti a technologického rozvoje závisí na efektivním využívání lidských zdrojů a prostředků a kvalitním vzdělávacím systému. Česká republika a EU musí usilovat o celosvětově významnou pozici v technologických oborech. Zároveň se nemohou podílet na technologické spolupráci s aktéry využívajícími pokročilé technologie k ohrožení našich bezpečnostních zájmů a k narušování mezinárodního řádu založeného na spolupráci a dodržování pravidel.

99. Spolupráce soukromého a veřejného sektoru prospívá všem aktérům. Veřejný sektor může získat cenné zkušenosti a poznatky od sektoru soukromého. Průběžný cyklus bezpečné komunikace a výměny informací je vzájemně posilující. Vláda se proto zasadí o usnadnění cílené komunikace mezi veřejnou správou, akademickým, neziskovým a soukromým sektorem k bezpečnostním otázkám. Veřejná správa bude aktivně pracovat na sdíleném vnímání hrozeb s privátním sektorem a současně pomáhat společností s adaptací na nové prostředí. Strategickým cílem je utvářet se soukromým sektorem takové vztahy a vazby, aby se stát mohl při řešení krizových situací spolehnout na své partnery ze soukromé sféry a dostatečně využít potenciál a kapacity českých firem.

100. Současná míra technologického rozvoje a rostoucí míra komplexity témat trvale zvyšují kvalitativní nároky na zaměstnance státu zodpovědné za rozhodnutí s dlouhodobými společensko-ekonomickými dopady. Zvyšování kompetencí zaměstnanců skrze teoretické i praktické vzdělávání, včetně zvyšování povědomí o bezpečnostních hrozbách, jejich formách projevu a dopadech,

bude nutné dále prohlubovat. Je potřebné, aby rozhodnutí, která mají mít vliv na bezpečné fungování ekonomiky a její rozvoj, byla založena na důkladné analýze podložené kvalitními datovými vstupy a indikátory. Je proto nutné vytvořit a rozvíjet kapacity v oblasti multidisciplinárního výzkumu propojujícího technické, technologické a společensko-vědní poznatky se zaměřením na ekonomicko-sociální, průmyslový, technologický a bezpečnostní výzkum.

101. Pro zajištění stabilního energetického prostředí musí stát, při zohlednění environmentálních aspektů, aktivně využívat všech konkurenceschopných zdrojů energie přispívajících k energetické nezávislosti Česka. S tím souvisí adaptace relevantních průmyslových odvětví na jejich využívání. Vláda se zasadí o realizaci konkrétních kroků k usnadnění výstavby nových energetických zdrojů, zejména obnovitelných a jaderných. Pro udržitelný a plynulý chod ekonomiky je zapotřebí zvýšit energetickou účinnost. Vláda bude aktivně podporovat soukromý sektor při zvyšování účinnosti využití energií. K tomu přispěje další rozvoj sítě Energetických konzultačních a informačních středisek a podpora zodpovědného spotřebitelského chování s ohledem na udržitelnost.

102. Odolnost infrastruktury klíčové pro chod státu je zásadním předpokladem ekonomického rozvoje. Bude dále posilována odolnost elektrizační soustavy s výhledem na vyšší využívání obnovitelných zdrojů energie, bezpečné zapojení komunitní energetiky a budování chytrých sítí. U přenosové soustavy bude posílena odolnost jejího přeshraničního rozměru. Neméně důležité je zabezpečení energetického systému jako provázaného celku, zejména z pohledu kybernetické bezpečnosti včetně redefinování kritické infrastruktury v oblasti energetiky. Bude aktualizována krizová legislativa tak, aby reflektovala změněné podmínky.

103. Bude nově definována nezbytná infrastruktura ležící mimo definici kritické infrastruktury, například pro oblast zdravotnictví, sociálních služeb nebo školství, s ohledem na její zásobování energiemi a palivy. Dále bude nově definována zodpovědnost krajů a obcí při přípravě lokálních programů energetické odolnosti, a to nejen

v oblasti zásobování elektrickou energií, ale i teplem a palivy.

104. Stát věnuje zvýšenou pozornost národní vodohospodářské infrastruktuře. Komplexní přístup k bezpečnosti vody zahrnuje celý zásobovací řetězec – od situace v hydrologickém povodí přes odběr, úpravu, akumulaci a rozvod vody až ke spotřebiteli. Rizika musejí být pravidelně přezkoumávána i v reakci na hrozby způsobené extrémními hydrometeorologickými jevy souvisejícími se změnou klimatu a na změny způsobené lidskou činností v ochranných pásmech vodních zdrojů nebo v ochranných pásmech vodních děl. Je nezbytná efektivní dotační podpora realizace systémových opatření zaměřených na efektivní propojování vodárenských soustav, diverzifikaci zdrojů, resp. napojování nových zdrojů do vodárenských soustav, optimalizaci kapacit akumulací pitné vody ve vodárenských soustavách a na modernizaci a rozvoj vodohospodářské infrastruktury v oblasti vodovodů a kanalizací.

105. Zajištění potravinové bezpečnosti je nezbytné pro existenci fungující společnosti a podpory zdravého vývoje obyvatelstva. V rámci udržování racionální míry potravinové bezpečnosti stát zajišťuje, aby veškeré obyvatelstvo Česka mělo přístup k dostatečnému množství cenově dostupných potravin, které jsou výživné a zdravotně i hygienicky nezávadné. Pro dosažení a udržování racionální míry potravinové bezpečnosti stát podporuje rozvoj českého zemědělského a potravinářského řetězce. Za tímto účelem přijímá opatření hospodářské, diplomatické, ekologické i dozorové povahy. Úplná potravinová bezpečnost ve smyslu absolutní soběstačnosti je nedosažitelná. Na území Česka není možno vyprodukovat všechny základní zemědělské a potravinářské komodity v požadovaném množství. Pro dosažení co nejvyšší úrovně potravinové bezpečnosti se stát zaměřuje na komodity, jejichž produkce má v rámci přírodních a ekonomických podmínek Česka smysl. V tomto kontextu stát věnuje pozornost ochraně půdy před její degradací a zábořem s cílem podpory biodiverzity a zadržení vody v krajině. Stát bude prostřednictvím systému státních hmotných rezerv realizovat požadavky na změny stavů hmotných rezerv potravin pro zajištění výživy obyvatel v potravinových krizích.

106. Strategické rezervy pomohou odolávat důsledkům nepředvídatelných událostí. Zatímco se daří udržovat stav státních hmotných rezerv v operativní připravenosti, v kontextu nastalých situací musí dojít k přehodnocení objemu i výčtu rezervních položek. V zájmu zajištění plynulého chodu ekonomiky bude také nutné definovat motivační nástroje strategických zásob pro soukromý sektor a vlastních zásob pro fyzické osoby pro případ bezpečnostní krize či narušení dodavatelských řetězců.

Mezinárodní rozměr a zajištění vstupů pro bezpečný chod ekonomiky

107. Vzhledem k míře otevřenosti české ekonomiky může být bezpečnost vnitřního ekonomického prostředí zajištěna jen s ohledem na jeho mezinárodní přesah. Samotné hrozby a rizika, kterým čelí česká ekonomika ze strany státních i nestátních aktérů, mají často mezinárodní charakter.

108. V rámci mnohostranného obchodního systému musí mít Česko schopnost aktivní prevence a zvládání ekonomického nátlaku či vlivových operací. Musí též bránit snahám některých státních či nestátních aktérů získat nelegitimními metodami ekonomickou nebo technologickou výhodu či přímo poškodit soukromé společnosti, akademické a další vědecko-výzkumné instituce nebo přímo konkrétní zájmy České republiky. Klíčovou roli při zvládání těchto hrozeb hraje řádné institucionální nastavení a personální zajištění mechanismů, které tvoří bezpečnostní pojistky otevřeného obchodně-investičního prostředí. Příkladem je mechanismus prověřování zahraničních investic, plánované prověřování bezpečnosti dodavatelských řetězců, aplikace sankčních režimů, vývozní licencování nebo připravovaný evropský nástroj proti ekonomickému nátlaku.

109. Zásadním ekonomicko-bezpečnostním zájmem je diverzifikace, zkvalitnění a zvýšení bezpečnosti a stability dodavatelských řetězců, společně se snižováním strategických závislostí v oblasti strategických dodávek. Pro samotný chod ekonomiky České republiky jsou základním předpokladem dostupné zdroje zejména energií a surovin,

foto: Armáda ČR

případně dalších vstupů klíčových pro chod hospodářství. Zvláštní pozornost bude zaměřena na zajištění dostupnosti těch vstupů, které jsou provázány se schopností zajišťovat obranyschopnost státu a národní bezpečnost, včetně zajištění činnosti obranného a bezpečnostního průmyslu. Tomu napomůže i nadále aktivně rozvíjená podpora státu a surovinová diplomacie, která umožní nahradit dodávky energetických i jiných surovin z Ruska či jiných autoritářských a nestabilních států dodávkami od spolehlivých partnerů. Různorodost trhů tak usnadní firmám přístup k dodávkám prostřednictvím alternativních řešení. Diverzifikovaný export a zvýšení internacionalizace sníží ekonomické závislosti a usnadní přesměrování vývozu v případě výpadku některého z cílových odbytišť. Vláda bude s tuzemskými firmami sdílet dostupné informace za účelem snižování rizika souvisejícího s působením na bezpečnostně rizikových trzích. V důsledku energetických přechodů, zvyšující se míry digitalizace a elektrifikace a nových výrobních trendů je strategickým cílem významné rozšíření skladby strategických komodit v systému

státních hmotných rezerv zejména pro zbrojní, ocelářský a bateriový průmysl, a pro další ekonomicky významné podniky Česka.

110. Zajištění energetické bezpečnosti závisí nejen na diverzifikaci zdrojů, ale také na rozvoji národní i evropské přepravní infrastruktury pro energetické zdroje. Důležitým prvkem stabilizace dodávek bude vybudování infrastruktury pro konzistentní kapacitní přepravu zkapalněného plynu. Vláda vytváří předpoklady pro nahrazení dodávek ropy z Ruska pomocí ropovodu TAL rozšířením jeho kapacity v rámci projektu TAL Plus, případně ropovodu Adria pro využití terminálů v Jaderském moři a jižní větve ropovodu Družba pro dodávky přes terminály v Černém moři. Je strategicky významné, aby i v systému státních hmotných rezerv převládaly druhy ropy alternativní k sirné ropě z Ruska.

111. Cestou k posílení energetické bezpečnosti je i rozvoj a využívání nových technologií, jako jsou velkapacitní úložiště energie nebo využívání vodíku a budování infrastruktury pro jeho výrobu a využití.

e. Vnitřní bezpečnost

112. Zajištění vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva vyžaduje celovládní přístup s klíčovou, nikoliv však výlučnou odpovědností Ministerstva vnitra. Kromě Ministerstva vnitra se na nich podílejí i další aktéři s vlastní odpovědností. K posílení vnitřní bezpečnosti Česka je třeba jednotného přístupu k agendě vnitřní bezpečnosti a jednotné politiky státu. Cílem činnosti Ministerstva vnitra přitom je zajistit odolnost státu a společnosti proti těmto hrozbám. Za tím účelem bude vláda vývoj vnitřní bezpečnosti průběžně analyzovat. Výsledkům analýz uzpůsobí stanovování priorit a podle nich budou vyhrazeny příslušné kapacity.

113. Vnitřní bezpečnost České republiky je třeba vnímat v kontextu mezinárodního, zejména evropského dění. Je neoddělitelná od bezpečnosti Evropy, která ji přímo či nepřímo ovlivňuje. Podstatná část bezpečnostních problémů Česka proto musí být řešena na úrovni Evropské unie. Kromě toho má řada hrozeb s dopadem na vnitřní bezpečnost zahraniční původ, což je třeba v politice vnitřní bezpečnosti zvýšeně reflektovat.

114. Ministerstvo vnitra je ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, zejména pro veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti ve vymezeném rozsahu, včetně prevence kriminality, dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu, zbraně a střelivo, pro agendu migrace a azylu, požární ochranu, krizové řízení, civilní nouzové plánování, ochranu obyvatelstva a integrovaný záchranný systém či správní trestání. Dále zajišťuje komunikační sítě pro bezpečnostní a záchranné složky. Ministerstvo vnitra také zajišťuje odolnost veřejné správy, která je důležitá pro vnitřní bezpečnost, a to podporou jejího optimálního fungování. Ministerstvo vnitra hraje důležitou roli v prevenci a potírání hybridních hrozeb, včetně zvyšování odolnosti proti působení cizí moci.

115. Vláda bude věnovat zvýšenou pozornost hrozbám v oblasti vnitřní bezpečnosti, které mají celonárodní význam a vazbu na ostatní oblasti bezpečnosti. Zde bude vláda uplatňovat celospolečenský přístup k jejich řešení. Mezi tyto hrozby patří zasahování cizí moci do vnitřních

záležitostí a fungování státu a veřejné správy obecně, do jeho politického a ekonomického rozhodování, do informačního prostředí a působení na svobodnou společnost a dále otázky nebezpečných informačních manipulací, extremismu, radikalizace a terorismu. Hlavní metodou je zneužívání zranitelností demokratického právního státu za pomoci vnitřních aktérů a za účelem ovládnutí politického a ekonomického života demokratické republiky. Cílem těchto aktivit je postupné podkopávání základů demokratického státu. Tomuto cíli je třeba se všemi legitimními prostředky ubránit.

116. K ochraně zájmů vnitřní bezpečnosti se vláda zaměří na mezinárodní spolupráci, především v rámci EU a NATO, na spolupráci s občanskou společností, komerčními subjekty a akademickou sférou, na posilování vzdělanosti a osvěty obyvatel, monitoring a analýzu bezpečnostní situace, výměnu informací, na koordinaci státních institucí, strategickou komunikaci státu, zvyšování odolnosti veřejné správy proti těmto hrozbám a na důsledné vymáhání zákona, pro něž je nutné vyhradit dostatečné kapacity.

117. Vliv migrace na bezpečnost dále roste v evropském i národním kontextu. Důvodem je jednak užší propojení migrace a bezpečnostních hrozeb, zejména organizovaného zločinu, obchodu s lidmi nebo terorismu, jakož i samotný růst objemu migračních toků. Ten je zapříčiněn ekonomickými důvody, regionálními konflikty, stále významněji změnou klimatu a nezanedbatelně i instrumentalizací migrace, tedy cíleným zneužíváním migrace některými mezinárodními aktéry. Česko povede takovou migrační politiku, která bude negativním jevům spojeným s migrací předcházet, účinně je řešit a snižovat jejich dopady. V tomto ohledu je důležité preventivně působit v zemích původu jako možného zdroje migračních toků. Současně je nutné se zaměřovat i na tranzitní země, které jsou zvýšenými pohyby lidí zasaženy. Zásadní je důsledné dodržování ochrany vnějších hranic EU a posílení její odolnosti efektivní správou klíčových mechanismů migrační politiky. Objem a struktura cizinců, kteří budou na území Česka pobývat, musejí zohledňovat přínos a absorpční kapacitu země. Úspěšná migrační politika vyžaduje důsledný monitoring

a včasnou identifikaci rizikových jevů, flexibilitu a schopnost rychlé reakce na nově vznikající trendy. Musí být podpořena funkčními správními, trestněprávními i návratovými procesy a v neposlední řadě také odpovídající kapacitou.

118. Systém prevence a potírání kriminality chrání jednotlivce i komunity. Jeho součástí je ochrana a pomoc obětem trestné činnosti, zejména pak těm zvláště zranitelným. Klíčové pro důvěryhodnost státu je pocit bezpečí obyvatel a důvěra v zajištění bezpečnosti na místní úrovni. Vláda se proto zasadí o důsledné fungování bezpečnostních institucí na místní úrovni, včetně poskytování potřebné legislativní, koncepční, metodické i finanční podpory. Vnitřní bezpečnost podstatně ovlivňuje závažná obecná i hospodářská kriminalita, organizovaný zločin a korupce, včetně stále se zvyšujícího objemu a sofistikovanosti online kriminality. Nové formy, prostředky i možnosti potírání kriminality vyžadují, aby vláda průběžně uzpůsobovala své priority. Klíčové je posilovat kapacity pro potírání násilné, online i majetkové kriminality. V neposlední řadě je třeba důsledně bojovat proti trestným činům z nenávisti a verbálním i fyzickým nenávistným projevům, které radikalizují společnost, štěpí ji a oslabují a ohrožují její stabilitu včetně útoků na demokratické hodnoty.

119. Zásadní pro zajištění vnitřní bezpečnosti je také fungující systém trestní spravedlnosti, který musí pružně reagovat na měnící se bezpečnostní rizika. Vláda musí průběžně přizpůsobovat jeho kapacitu aktuálním potřebám a chránit nezávislost justice před vnějšími zásahy. Jedině nezávislá justice, která je odolná vůči vnějším vlivům, může rozhodovat spravedlivě a podpořit tak důvěru obyvatelstva v demokraticky fungující právní stát, který zajistí jeho bezpečnost.

120. Pro efektivní výkon výše uvedených činností a adekvátní prevenci a řešení výše uvedených bezpečnostních fenoménů Česká republika vytvoří podmínky pro zajištění dostatečných personálních, organizačních a materiálně-technických a technologických kapacit orgánů podílejících se na zajištění vnitřní bezpečnosti České republiky.

f. Ochrana obyvatelstva a krizové řízení

121. Ministerstvo vnitra zajišťuje odolnost státu a společnosti ve vztahu ke krizím nevojenského charakteru. Koordinuje systém krizového řízení pro nevojenské krizové situace s cílem posílit odborné zázemí pro plánování, přípravu, koordinaci, a sjednocení postupu orgánů veřejné správy a soukromých subjektů. V reakci na změnu bezpečnostního prostředí budou vytvořeny legislativní podmínky pro zpracování jednotné krizové dokumentace státu a budou dále rozvíjeny nástroje pro podporu krizového řízení, zejména národní informační systém krizového řízení.

122. Odolnost kritické infrastruktury je zásadním předpokladem pro zajištění nezbytného chodu státu. V návaznosti na přijatou legislativu EU vláda zohlední vývoj v oblastech ochrany kritické infrastruktury, aktualizuje kritéria pro určování kritické infrastruktury, posílí práva a povinnosti státních orgánů a subjektů kritické infrastruktury. Zajistí také legislativní propojení kritické a kritické informační infrastruktury. Tímto dojde k optimalizaci systému krizového řízení a posilování odolnosti státu a soukromých subjektů při zvládání krizových situací.

123. Je nezbytné rozvíjet systém ochrany obyvatelstva s ohledem na trendy v bezpečnostním prostředí a socioekonomickými vlivy, a dále také s přihlédnutím k akceptaci možnosti vzniku neočekávaných událostí s významným dopadem na společnost. Za tímto účelem vláda podporuje organizační, materiální a finanční zabezpečení opatření ochrany obyvatelstva, včetně podpory dobrovolnictví. Vláda současně podporuje rozvoj systému přípravy obyvatelstva, který vytváří podmínky pro odpovědný přístup a správné chování obyvatelstva jako významného faktoru při prevenci i snižování dopadů mimořádných událostí a krizových situací. Ministerstvo vnitra dále koordinuje integrovaný záchranný systém a usiluje o zlepšování podmínek pro akceschopnost všech jeho složek včetně jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, za účelem jejich většího zapojení do řešení mimořádných událostí a plnění úkolů ochrany obyvatelstva.

124. Vláda prostřednictvím systému hospodářských opatření pro krizové stavy, který koordinuje Správa státních hmotných rezerv, zajišťuje věcné zdroje nezbytné pro řešení krizových situací, které není možné zajistit běžnou činností a za jejichž zajištění odpovídají orgány krizového řízení všech stupňů.

125. Česko aktivně buduje nevojenské předpoklady obranyschopnosti, především ty, které vyplývají ze závazků v NATO v oblasti posilování civilní nouzové připravenosti a odolnosti státu a společnosti. Podobně aktivní je Česko při rozvoji a využívání Mechanismu civilní ochrany EU při prevenci, připravenosti a reakci. S tím také souvisí zajištění podmínek a prostředků ochrany obyvatelstva. Česko tímto posiluje své schopnosti zvládat všechny typy mimořádných událostí a krizových situací.

g. Další významné oblasti strategické pozornosti

126. Pro zajištění bezpečnostních zájmů Česka je třeba věnovat strategickou pozornost i řadě dalších oblastí, a to zejména ochraně životního prostředí, pandemické bezpečnosti, soudržnosti společnosti a sociální bezpečnosti, ochraně právního státu, bezpečnosti dodavatelských řetězců a potravinové bezpečnosti.

127. Snižování rizika katastrof antropogenního a přírodního původu a adaptace na změnu klimatu vyžaduje celospolečenské úsilí. Hlavním koordinátorem je Ministerstvo životního prostředí, které, v návaznosti na Globální rámec ze Sendai pro snižování rizika katastrof a odolnost, zpracovalo zásadní národní strategické dokumenty, jako jsou Koncepce environmentální bezpečnosti 2021-2030 s výhledem do roku 2050, Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky, Státní politika životního prostředí 2030 s výhledem do 2050 a další. Ministerstvo životního prostředí zpracovalo základní krizové dokumenty pro nově formulované krizové situace, jako jsou povodně, přívalové povodně, vydatné srážky, extrémně vysoké teploty, extrémní vítr a úniky nebezpečných chemických

látek ze stacionárních zařízení. V současnosti je dále rozvíjen systém včasného varování zahrnující mimo jiné i předpovědi vln veder, extrémního větru, požárního počasí a další. Ministerstvo životního prostředí také spolupracuje na formulaci výzkumných témat zaměřených na adaptaci na změnu klimatu či na snižování rizika katastrof. Ministerstvo zahraničních věcí zajišťuje spolupráci v oblasti snižování rizika katastrof a odolnosti s rozvojovými zeměmi, podporuje mezinárodní sdílení dat a technologií a vytváření systémů včasného varování a včasné odezvy.

128. Ochrana životů a zdraví obyvatelstva nejen v případě pandemií je základní povinností státu. Ta se však neobejde bez spolupráce a odpovědného chování jednotlivce vůči sobě i svému okolí. Za zdravotní služby a ochranu veřejného zdraví odpovídá Ministerstvo zdravotnictví jako ústřední orgán státní správy. To usiluje o odolný zdravotnický systém schopný vypořádat se na všech úrovních s velkým počtem pacientů bez snížení standardů zdravotní péče. Toto úsilí zahrnuje nastavení systému včasného varování a komunikačních toků, připravenost na řešení hrozeb s dopady na zdravotnictví, postupy pro transport pacientů na území i mimo Česka, dostatečné zásoby osobních ochranných prostředků, zdravotnických prostředků, léčiv, nastavená opatření pro navýšení počtu zdravotnických pracovníků, zajištění bezpečnosti zdravotnických pracovníků i pacientů, zavedení opatření pro kybernetickou bezpečnost a další.

129. Úsilí o soudržnost společnosti a sociální bezpečnosti zahrnuje celou řadu elementů, od potírání chudoby, snižování sociálních rozdílů a ochrany ohrožených skupin obyvatel, až po integraci cizinců a zvyšování subjektivního pocitu bezpečí občanů. Vedle zřejmých úkolů Ministerstva práce a sociálních věcí má k tomuto úsilí přispívat i vzdělávací systém, včetně zavedení systému občanského a mediálního vzdělávání, strategická komunikace státní správy, posilování občanské společnosti, ochrana menšin, komunální politika nebo politika v oblasti kultury.

130. Řádné fungování institucí právního státu je základním pilířem demokratického státu. Narušení

foto: Armáda ČR

rovnováhy mezi mocí soudní, výkonnou a zákonodárnou může vést ke ztrátě důvěry veřejnosti a k destabilizaci demokratického zřízení. Stát proto musí účinně bojovat proti dezinformacím, které zpochybňují zásady fungování právního státu a demokratických institucí, stejně tak jako proti klientelistickému a korupčnímu jednání, které stát a jeho instituce výrazně oslabuje.

Závěrem

Bezpečnostní strategie vznikla spoluprací řady rezortů a institucí. Samotná příprava Bezpečnostní strategie aplikovala celostátní přístup a posílila porozumění ohledně šíře a komplexity bezpečnostní politiky státu. Dokument je závazkem vlády tyto propojené přístupy dále rozvíjet.

